У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюзу: 435-8740 — Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. Ч. 128. СЕРЕДА, 15-го ЛИПНЯ 1970 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 15, 1970 No. 128. VOL. LXXVII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 14 липня 1970

В АМЕРИЦІ

КОЛИШНІЙ МІСІОНАР РЕЙМОНД ДЕ ЄГЕР ПЕРЕСТЕРІГАВ у своїй проповіді на Архиєрейській Богослужбі в соборі Сант Патріка в Ню Йорку 12 липня ц. р., яку відправив Преосв. Єпископ Йосиф Шмондюк з Стемфорду, — що комуністи змагають до знищення Америки ізсередини, як теж до знищення Католицької Церкви. О. Реймонд де Єгер перебував 20 років в Китаї і є заступником голови американського Тихоокеанського Товариства, яке плекає єдність вільних народів Азії.

У СЕНАТІ РОЗПОЧНУТЬ в цьому тижні переслухання у справі бомбових атентатів, що їх переводять терористи в різних містах Америки проти різних об'єктів. Сенатор Джан МекКлеллен навів такі страхітливі факти, що сталися в цьому місяці: 2 липня бомба розірвала терориста, як вона передчасно вибухла в його руках перед поліційною станицею в Лос Анджелесі; 3 липня бомби вибухли перед чотирма латино - американськими амбасадами у Вашингтоні; 5 липня одночасний вибух багатьох бомб пошкодив частинно або цілком знищив, 36 міських шкільних автобусів в місті Лонґвю в Тексасі; 6 липня 10 запальних бомб знайдено під поліційними автами в Ню Йорку; 7 липня — знайдено в Ню Йорку бомби біля трьох закордонних амбасад, при чому одна бомба вибухла, поранивши прохожого. Конґрес плянує схвалити закон, що карав би смертю за бомбовий замах.

СЕКРЕТАР ВНУТРІШНІХ СПРАВ ВОЛТЕР ГІКЕЛЬ ЗАПЕРЕЧИВ рішуче газетні вістки, наче б будь-хто з Білого Дому наполягав на його зречення та наче б він сам носився з думкою зректися свого становища. Секретар Гікель буцім-то — за твердженням опозиційних газет — розгнівав президента Ніксона своїм листом, в якому дорікав Президентові легковаження студентської молоді.

СЕН. ДЖОРДЖ МЕКГОВЕРН ГАДАЄ, що дістане досить голосів, щоби перевести спонзорований ним додаток до бюджетового закону, з вимогою, щоб обов'язково впродовж року забрати геть всі американські збройні сили з В'єтнаму. Уряд рішуче противиться тому додаткові. Сенатор МекҐоверн, демократ з Савт Дакоти, належить до провідних сенатських „голубів", противників Ніксона.

У ЦЬОМУ ТИЖНІ ПОЧНЕТЬСЯ в Лос Анджелесі судовий процес проти четверо оскаржених у звірському вбивстві фільмової акторки Шейрон Тейт і чотирьох інших осіб в її домі, що їх убивники навіть не знали. Всі вбивники належали до так званої „родини Менсона", головного оскарженого, що плянував те вбивство і наказав перевести його — слухняним його волі дівчатам.

У СВІТІ

ПІВНІЧНИЙ В'ЄТНАМ ВТРАТИВ в одній битві біля Хезану в північній частині Південного В'єтнаму 384 вояків. В минулу середу стежні літаки виявили зосередження коло 1.000 ворожого війська, що тільки що наспіло „шляхом Го Чі Міня" з Північного В'єтнаму почерез Ляос, біля Хезаню, який вславився в 1968 році тим, що перетривав ворожу облогу впродовж 77 днів, після чого американське військо перервало ту облогу. Викликані бойові гелікоптери й літаки включно з „летючими фортецями" Б-52, врешті змоторизовані війська винищили впродовж чотирьох днів більше третини того великого з'єднання. Припускають, що других стільки було ранених. Це був важкий удар для ворога.

ПОЛІТИКА ЗСА СУПРОТИ ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ НЕ ЗМІНИЛАСЯ — заявив американський амбасадор Вілліям Портер в Сеулі, щоб заспокоїти стривожений південно-корейський уряд повідомленням, що ЗСА відкличуть з Південної Кореї частину свого 64.000-го війська, що його тримають там від кінця Корейської війни. Портер ствердив, що поменшення американського війська в Кореї „достосоване до загальної редукції американських військ на закордонних базах".

ДО ТОКІО ПРИЛЕТІВ найбільший американський військовий транспортний літак „С 5-А Ґалаксі", який важить 105.000 фунтів. Він вистартував у Чарльстоні в Південній Каролайні й зупинявся подорозі на Гаваях, Філіпінах, у Південному В'єтнамі і в Ґуамі. Побувши на Окінаві і в Токіо — цей летючий велетень відлетів у поворотну дорогу до Америки.

БРИТІЙСЬКИЙ КНЯЗЬ МОНТҐОМЕРІ ОБУРЕНИЙ, що комунізуючий клівлендський мільйонер Сайрус Ітон оприлюднив його, Монтґомері, приватного листа, в якому він легковажно висловлювався про Ричарда Ніксона, як конституційного головного командувача американських збройних сил. Монтґомері, який під час останньої світової війни був головним командантом збройних сил Британії і дістав титул „лорда Аламейну", твердить в листі до Ітона, що закінчення війни у В'єтнамі можливе виключно тільки на базі політичного порозуміння.

У ПІВНІЧНІЙ ІРЛЯНДІЇ ЗМОБІЛІЗОВАНО 12.000 британських вояків, 4.000 поліції і 2.000 резервістів, щоб берегти ладу, коли десятки тисяч протестантів святкували 280-ті роковини перемоги протестантського короля Вілліяма над католицьким військом короля Джеймса. Британські й північно - ірляндські власті лякалися, що ці демонстрації, що їх ірляндські католики вважають за провокацію, спричинять новий пролив крови.

Турнір кращих тенісистів Сходу вкінці цього тижня на Союзівці

В наступну суботу і неділю, 18-го і 19-го липня ц.р., відбудеться на кортах „Союзівки" тенісовий турнір чоловіків, до участи в якому зголосився цілий ряд кращих тенісистів Сходу. Розгри турніру будуть проведені в одній групі чоловіків і до цієї конкуренції стануть разом тенісисти чоловіки, юнаки та сеньйори. Переможці будуть нагороджені чашами. Турнір почнеться в суботу, 18-го липня, вже о год. 10-ій ранку, але ще безпосередньо перед початком організатори турніру будуть приймати зголошення учасників разом із реєстраційною оплатою по $3.00 від тенісиста. Тенісові корти „Союзівки", на яких відбуваються щорічні першості УСЦАК, вже відремонтовані і на них зможуть учасники цього турніру перейти відповідну заправу до недалекого вже турніру за першість Української Спортової Централі Америки і Канади, який відбудеться, як і в минулих роках, вкінці тижня полученого із Днем Праці.

Директор Еф-Бі-Ай натавровує загрозливу для безпеки діяльність „Чорних пантер", „Ветерменів" і комуністів

Вашингтон. — В опублікованому щорічному звідомленні Федерального Бюра Інвестигацій про організовану діяльність підривних і злочинних елементів протягом 1970 року, директор цієї Федеральної аґенції Дж. Едгар Гувер присвятив зокрема увагу діяльності екстремістичних організацій, відомих із подій останнього року під назвами — „Чорні пантери" і „Ветермени". Чорні пантери" визначені в цьому звідомленні, як „найбільш небезпечна і насильницька у своїх методах екстремістична група". Не зважаючи на всю злочинну, ненависницьку і підривну діяльність цієї групи, вона — згідно із звідомленням Еф-Бі-Ай — одержує постійно щедрі дотації від ряду видатних жертводавців у ЗСА. Прослідкуються також впливи чужоземних чинників на діяльність „Чорних пантер" й інших екстремістичних груп, доказом чого може бути, що її провідники і репрезентанти живуть на території чужих держав і під їх протекцією, скриваючись перед судовими вироками у ЗСА, або ж подорожують по таких ворожих до ЗСА країнах, як північна Корея. Небезпечною і насильницькою визначено в рапорті Еф-Бі-Ай також фракцію СДС — Студентів за Демократичне Суспільство", які виступають під назвою „Ветермени" і є провідною силою в організуванні студентських заворушень. Перейшовши в підпілля, „Ветермени" творять тепер невелику але міцну парамілітарну організацію з метою партизанських і підривних дій по американських містах. Якщо ж іде про студентські демонстрації в минулому фіскальному році, то, згідно із звідомленням Еф-Бі-Ай, їх було в 1969-70 рр. 1 785 і крім того було 313 випадків окупації студентами університетських будинків і 281 атак на влаштування передвійськового вишколу — Ар-О-Ті-Сі — Корпусу Вишколу Резервових Офіцерів. Внаслідок заворушень на студентських кемпусах було 462 поранень і вісім убитих. Активізується також комуністична партія, намагаючись зорганізувати у своїх рядах п.н. Ліґа Визволення Молодих Робітників американську молодь, якої досі майже немає в рядах комуністичної партії ЗСА.

Конґрес підготовляє схвалення закону проти злочинних дій у Дистрикті Колумбія

Вашингтон. — Сенатсько-палатна конференція узгіднила, згідно із офіційним повідомленням з 13 липня ц.р., суворий за своїми постановами законопроєкт проти злочинних дій на терені Дистрикту Колумбії, тобто столиці ЗСА Вашингтону, який передбачає превентивне затримування підозрілих осіб і негайну інтервенцію поліції, без попереднього повідомлення чи й одержання судового дозволу. Проєкт закону випрацьований адміністрацією президента Ніксона і він мав би стати зразком для того роду законодавства в інших містах чи стейтах. Розгляд цього законопроєкту тривав три місяці і він перейде тепер на схвалення до Палати Репрезентантів і Сенату. У Палаті Репрезентантів, члени якої додали до законопроєкту найбільш гострі й рішучі постанови, схвалення цього законопроєкту забезпечене. Довше може потривати процедура із схваленням у Сенаті, ліберальні члени якого заповідають... рішучу боротьбу з цим законопроєктом. Нараховує розглядуваний тепер законопроєкт 439 сторінок і включає дуже детальні постанови про боротьбу з усякими проявами злочинства на терені Дистрикту Колумбія, в тому числі про реорганізацію судової системи, превентивне заарештовування загрозливих для безпеки осіб, засуджування на досмертну тюрму тих, які тричі зроблять той самий злочин. Вік осіб, що можуть бути карані, зменшено з 18 на 16 років. Проти цього законопроєкту виступають гостро негритянські організації, як також різні ліберальні чинники.

„Дейлі Нюз" про Тиждень Поневолених Націй

Ню Йорк, — Популярний щоденник „Дейлі Нюз" у Ню Йорку, в числі з 13 липня помістив на 5-ій сторінці велику фотознимку під наг. „Колишні поневолені попереджають про червону небезпеку". На фотознимці видко, на тлі катедри св. Патрика, початок колони з представників Поневолених Націй: мужчина несе американський прапор, а українка й литовка, в народних одягах, несуть великий транспарент англійською мовою: „Людські права, свободу й незалежність для всіх Поневолених Націй!". В замітці сказано: „Вчора відбулось щорічне, вже одинадцяте з черги, відзначування Тижня Поневолених Націй. Колишній ув'язнений в комуністичному Китаї священик попереджав у проповіді на Богослуженні в катедрі св. Патрика, що комуністичні провідники мають два найголовніші завдання: „систематичне зруйнування ЗСА з середини та зруйнування Католицької Церкви". Всч. о. Реймонд Єгер, який був 20 років місіонарем у Китаї, а тепер є віце-президентом американської Вільної Мирної Асоціяції, виголосив проповідь під час Богослуження в Східньому католицькому обряді, що його відправив Єпископ Української Католицької Церкви Владика Йосиф Шмондюк, в присутності Кардинала Теренса Кука. Після Богослуження, — сказано в „Дейлі Нюз" учасники перейшли по 5-ій евню до Бендшел у Центральному Парку, де слухали промов та подивляли виступи танцювальних груп різних народів. Віце-президент Відділу УККА, адвокат Михайло Пізнак сказав до кругло однієї тисячі зібраних, що „американська молодь повинна виступати не проти естаблішменту, а проти комуністичної тиранії".

В Закарпатті від вибуху газу загинуло 23 робітники

Київ. — Трагічна подія сталась 6-го липня в Закарпатській області, на газопроводі „Братерство", в точно не означеній совєтською пресою місцевості: під час здійснення ремонту рури, якою передають український природній газ до інших країн за кордон — стався великої сили вибух газу, внаслідок чого загинули на місці 23 особи. В пожежі та під час її гашення були поранені, вибух і пожежа спричинили значні матеріяльні збитки. „Радянська Україна" з 8-го липня повідомила, що вже „створено комісію для з'ясування причини аварії, ліквідації її наслідків і завдання допомоги потерпілим та їх сім'ям". Так зв. ЦК КП УССР і уряд УССР „висловили глибоке співчуття сім'ям загиблих з приводу тяжкої втрати рідних і близьких їм людей".

Москва відклала 24-ий партійний конґрес до наступного року

Москва. — Центральний Комітет компартії СССР рішив відкласти заповіджений вже на цей рік 24-ий конґрес компартії до березня 1971 р. Не подано причин такого рішення, але загально припускають, що сталося це внаслідку поважних господарських труднощів, які вимагають довшого часу на детальне виготовлення нової п'ятирічки. Конґреси совєтської компартії повинні відбуватися що чотири роки, але вже бували прецеденти, що перерви між ними були довші. Ось так 22-ий партійний конґрес відбувся в жовтні 1961 року, а наступний щойно в березні 1966. Разом з повідомленням про відсунення дати 24-го конґресу, повідомлено, що перший секретар компартії Леонід Брежнєв складе звідомлення Центрального Комітету, а прем'єр Алексей Косиґін доповідатиме про нову 5-тирічку. Визначення вже тепер тих двох осіб на головних доповідачів на 24-му партійному конґресі вказує, що газетні вістки, наче б та „двійка", чи, разом із президентом Миколою Підгорним, „трійка" совєтської верхівки загрожена внутрішньою опозицією, — не вірні. Західні обсерватори в Москві припускають, що Брежнєв і Косиґін певне сподіваються, що в березні 1971 року зможуть похвалитися також більшими закордонно - політичними успіхами: порозумінням з Західньою Німеччиною, паневропейською конференцією безпеки та — може — перемогою совєтської експансивної політики на Близькому Сході.

Комуністи верховодять на Світовій Асамблеї молоді в ОН

Об'єднані Нації. — В понеділок 13 липня ц. р. прийшло до гамірливих сцен із криками, недопусканням до голосу деяких делеґатів та сецесією частини делеґатів — внаслідку поведення комуністів, які просто тероризують всіх інших. Дипломати комуністичних держав, зокрема СССР, Куби і Болгарії, режисерують і диригують діями „лівих", керуючись мотивами своєї закордонної політики. І так, палестинський араб Фаваз Найя, який головував, заперечив право забирати слово молодечим представникам Південного В'єтнаму та Вільного Китаю, внаслідку чого яких 30 делеґатів вийшли демонстраційно з залі. Вони репрезентували 15 держав. Загалом на залі було 630 делеґатів із 113 країн. 22-річний американець Денніс Воррен боронив Америку проти атак, які сипались збоку комуністичних і комунізуючих різних інших делеґатів, але він заявився також проти „імперіялістичної політики" З'єднаних Стейтів в Південній Азії та проти підтримування Америкою диктаторських урядів у Південній Америці. Проте, заявившись принципово проти всіх актів насильства й агресивного імперіялізму, він ні словом не згадав про совєтські дії в Мадярщині й інвазію до Чехо-Словаччини, ані теж ані словом не згадав про колоніяльну імперію СССР. До гострих і голосних суперечок прийшло між арабами та жидами.

Ізраїль пропонує Єгиптові повести тайні інформаційні розмови

Єрусалим. — Ізраїльський міністер закордонних справ Абба Ебан виголосив в ізраїльському парляменті, „кнессеті", промову, в якій запропонував Єгиптові повести засекречені інформаційні розмови „без упередження супроти будь-чийого і будь-якого становища". Ті „неофіційні" розмови мали б підготовити ґрунт під мирові переговори. Але ця пропозиція не стріне вірогідно позитивного відгуку, бо всі арабські держави, зокрема та в першу чергу Єгипет, завжди відмовлялися від безпосереднього стику з ізраїльськими репрезентантами та відкидали конференцію з Ізраїлем за спільним столом. Абба Ебан заявив, що приявність совєтських військовиків в Єгипті відсуває в тінь ізраїльсько-арабський конфлікт і повинна затривожити всіх, що бажають собі світового миру. Абба Ебан заявив, що Ізраїль не відмовиться від теперішніх своїх оборонних кордонів поки не буде миру, бо так, мовляв, диктує міжнародна практика. Тому він повторив давнє становище Ізраїлю, що відворот ізраїльських військ з зайнятих ними арабських земель може прийти у зв'язку з устійненням загального миру. Тим часом у Москві продовжуються наради совєтських керівних державних мужів з єгипетським президентом Ґамалем Абделем Нассером і його найближчими співробітниками. У Вашингтоні асистент державного секретаря для справ Близького Сходу. Джозеф Сіско, мав нову довшу розмову з совєтським амбасадором Анатолієм Добриніним.

Верховна Рада УССР „одноголосно" проголосувала за всі постанови

Київ. — Як і завжди, Верховна Рада Української ССР у Києві проголосувала за всі проєкти й постанови в один голос. На цій сесії сьомого скликання так. зв. депутати схвалили — після відповідних постанов всесоюзної Верховної Ради в Москві — „Земельний кодекс", за яким земля вже не є власністю колгоспів, навіть на папері, а лише передана в користування колгоспами. На тій сесії винесено ряд постанов і законів, у тому підтверджено ліквідацію Міністерства хемічної промисловости УССР й заміну його „союзно - республіканським міністерством промисловости УССР". Винесено закон про суворішу боротьбу й засуди „особам, які ухиляються від суспільної корисної праці і ведуть антигромадський паразитний спосіб життя". „Радянська Україна" з 9-го липня сповістила, що від 11 липня 1970 р. звільнено тов. Білоколоса Дмитра Захаровича від обов'язків міністра закордонних справ УССР". Кого призначено на його місце — не подано. У так зв. „постійних комісіях Верховної Ради УССР" винесено багато постанов, теоретично спрямованих на покращення „благоустрою міст і сіл", посилення праці харчової промисловости в Україні, покращання харчування і т. п. Такі постанови виносяться з року на рік.

ЙОСИП ЛИСОГІР І СЕНАТОР ЮЗИК ВІДВІДУЮТЬ ЗАХІДНІ ПРОВІНЦІЇ КАНАДИ

Відвідують Західню Канаду. Новообраний заступник головного предсідника на Канаду сенатор Павло Юзик (зліва) та головний предсідник Йосип Лисогір виїхали на 3-тижневі репрезентаційно-організаційні відвідини західніх провінцій Канади. (Фото зняте під час 27-ої конвенції УНС, що відбулася в Клівленді в травні цього року.)

Джерзі Сиі. — З Головної Канцелярії Українського Народного Союзу інформують, що починаючи від 15-го липня ц.р. головний предсідник УНС Йосип Лисогір та заступник головного предсідника УНС на Канаду сенатор Павло Юзик упродовж найближчих трьох тижнів відвідають Відділи УН-Союзу та Українські Громади в проблизно двадцяти місцевостях Західньої Канади. Ці репрезентаційно-організаційні відвідини двох екзекутивних урядовців УНСоюзу вирішив Головний Екзекутивний Комітет УНС на своїх останніх нарадах, скориставши з тієї нагоди, що в тому часі, з уваги на літні вакації, сенатор Павло Юзик вільний від своїх обов'язків у Сенаті Канади. Поодинокі місцевості західніх провінцій Канади п. Лисогір і сен. Юзик відвідають в товаристві одного із двох інших головних урядовців УНС в Канаді, напереміну із головним контролером мгром Іваном Гевриком та головним радним Василем Дідюком і директором Канадійської Канцелярії УНС Богданом Зоричем. Й. Лисогір і сен. Павло Юзик, як і три інші головні урядовці УНС в Канаді та директор Канадійської Канцелярії візьмуть участь у Національному Українському Фестивалі Канади в Давфині у Манітобі, де в дні 12-го квітня 1897-го року тодішній редактор „Свободи" о. Нестор Дмитрів відправив першу українську Службу Божу в Канаді. Фестиваль відбудеться в днях від 31-го липня до 2-го серпня ц.р. та включає церковну врочистість на тому місці, де ця перша українська Служба Божа в Канаді була відправлена. Сенатор Юзик прийняв запрошення Фестивального Комітету та буде господарем Фестивалю.

Пресова Служба СКВУ видала збірку документів про порушення людських прав в Україні

Ню Йорк. — Заходами й коштом Української Пресової Інформаційної Служби СКВУ — Світового Конґресу Вільних Українців видано тут англійською мовою збірку документів і матеріялів про порушення людських прав в Україні — „Violation of Human Right in Ukraine". Починається збірка закликом Секретаріяту СКВУ з 15 грудня 1969 р. до ОН, урядів і народів вільного світу з наведенням багатьох фактів національного і релігійного переслідування в Україні в 1937-1969 роках. В дальшому надруковані в перекладі на англійську мову: петиція М. Гориня, І. Кандиби і Л. Лук'яненка до ОН в справі затроювання харчів політичним в'язням, відкритий лист І. Дзюби, І. Світличного, Н. Світличної і Л. Костенко на оборону В. Чорновола, лист В. Чорновола з мордовського концтабору, лист В. Стуса до президії Спілки письменників України в справі В. Чорновола, лист І. Дзюби, Є. Сверстюка, М. Коцюбинської, Л. Костенко і В. Некрасова проти погромницьких виступів редактора „Всесвіту" О. Полторацького, лист творчої молоді з Дніпропетровська, лист до Олеся Гончара і секретарів СПУ в справі взаємин з українцями в ЧССР, список арештів і процесів в Україні в 1968-1969 рр., протест 134 культурних діячів і студентів проти арештів і процесів і заклики українського католицького єпископату ЗСА і Канади проти релігійних переслідувань в УССР. Більшість із названих документів були друковані у мюнхенському журналі „Сучасність". Зредаґувала цю збірку документів колеґія в складі: М. Сосновський, Г. Мухин, І. Г. Сирник.

СПІЛЬНА ДЕМОНСТРАЦІЯ УКРАЇНЦІВ І ЖИДІВ

Вінніпеґ. — Тижневик „Новий Шлях" з 11 липня поінформував, що до групи українців, які з рамени Відділу КУК протестували проти виступів Ансамблю совєтської армії, біля Міської Арени приєдналась велика група жидів. Вони спільно демонстрували проти того, щоб СССР присилав до Канади „розваговий ансамбль" у той час, коли Москва шле зброю проти В'єтнаму та Ізраїлю. Газета „Джуїш Пост" закликала своїх читачів не йти на виступи Ансамблю, бо „кожний гріш, даний Москві, буде обернений у кулю проти вояка в Ізраїлі".

„СВОБОДА" НЕ ПОЯВЛЯТИМЕТЬСЯ НАСТУПНОГО ТИЖНЯ

Як у попередніх роках, так і тепер „Свобода" не появлятиметься в тижні від 20 до 25-го липня, з уваги на літні відпустки працівників та необхідність деякого ремонту машин і приміщень. Останнє число щоденника цього тижня появиться разом з англомовним „Українським Тижневиком" з датою суботи, 18-го липня. Після того, чергове число друкуватиметься в понеділок, 27-го липня з датою вівтірка, 28-го липня.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Надії на Дядька Сема

Подорож державного секретаря Вілляма Роджерса до Південної Азії й на Далекий Схід, дала, мабуть, дуже скромний баланс. Головною ціллю тієї 11-денної подорожі було переконати американських союзників, що вони повинні прикласти більше уваги і конкретних зусиль до власної оборони проти комуністичної загрози, взявши поважніше проголошену наприкінці липня 1969 року „доктрину Ніксона" про обмеження в майбутньому американської допомоги загроженим заморським державам, які в першу чергу самі себе повинні боронити. Доктрина Ніксона була безумовно достосована дещо до внутрішньо - американських настроїв, що постали у зв'язку з двома дуже непопулярними війнами — Корейською та В'єтнамською. Але вона була теж вислідом холодного плянування закордонної політики на далеку мету, політики, яка не була б ізоляціоністичною, але й не признавала б американської ролі „жандарма світу".

Однак чужі держави, і то не тільки азійські та тихоокеанські, але й европейські, все ще не всилі відірватись від свого дотеперішнього підходу до проблем своєї внутрішньої, господарської і військової політики. Той засадничий підхід був — і все ще є — такий, що максимум видатків треба призначати на справи, пов'язані з розвитком і добробутом народу, бо безпека країни все одно гарантована збройними силами — Америки. Ця надія на американського Дядька Сема покутує по нинішній день й тому теж на Півдні Азії й на Далекому Сході постала та парадоксальна ситуація, що з одного боку всі тамошні вільні держави ставляться з острахом і вороже супроти агресивного імперіялізму комуністичного Китаю та Совєтського Союзу, з другого ж боку — вони не хочуть реагувати на ту загрозу збільшеними видатками на збройні сили та активною допомогою Південному В'єтнамові й Камбоджі, актуальним жертвам комуністичної агресії. Яскравий приклад: 7-мільйонова Камбоджа від років виставлена на комуністичну агресію, але щойно тепер ЗСА приспішено розбудовують її кволу 40.000 армію, яка не мала ні вишколу, ні зброї.

Державний секретар Роджерс виїхав був на конференцію членських держав Південно - Східнього Азійського Пакту (СЕАТО), що відбулася в столиці Філіппін Манілі 2-3 липня ц. р. Заснований 8 вересня 1954 в добі Д. Д. Айзенгавера й Джана Фостера Доллеса — той пакт формально охоплює ЗСА, Британію, Францію, Нову Зеляндію, Пакістан, Філіппіни й Таї. Формально він зобов'язує кожну з тих держав поспішити з активною допомогою кожній, членській чи нечленській країні Південної Азії, якій безпосередньо загрозить комуністична агресія. У практиці тільки ЗСА поспішили з допомогою Південному В'єтнамові й недавно, на час двох місяців, Камбоджі. Франція від 1967 р. бойкотує СЕАТО, Пакістан фігурує там тільки на папері і відмовився підписати навіть блідий комунікат тієї останньої конференції в Манілі, де висловлено співчуття Камбоджі, але без обіцянки будь - якої допомоги. Австралія, Нова Зеляндія і Таї беруть невеличку участь у В'єтнамській війні, Філіппіни відкликали вже відтіль „символічну" частину. З великих азійських країн ані Індія ані Японія не хочуть анґажуватись в колективній обороні проти комунізму, щоб не провокувати доморослих комуністів та псувати собі, зрештою і так поганих, відносин з комуністичним Китаєм.

Тому сумнівну вартість має „доктрина Ніксона" для відродження національної гордости південно - азійських та тихоокеанських народів. З одного боку вони дуже чулі на пункті своєї суверенности, з другого не розуміють, що ту суверенність треба боронити жертвами майна і крови. Багато азійсько - африканських держав, які постали в процесі деколонізації, все ще подібні дещо до України в рр. 1917-21, коли народні маси не освідомлювали потреби збройно боронити загрожену рідну державність і були податливі на комуністичну пропаганду.

З'єднані Стейти не всилі продовжувати в безконечність допомоги закордонові своїм військом і грішми в дотеперішніх розмірах. В рр. 1945-1967 видатковано на допомогу закордонові астрономічну суму 116,681.000.000 дол., в 1968 р. додано до тієї суми ще кругло 4,748.000.000 дол. Американські військові бази розсіяні по світу, американські вояки воюють за волю і свободу різних чужих країн. Очевидно, в інтересі Америки, в інтересі всього людства є зберегти їхню волю. Але ж це диковинна й жалюгідна ситуація, щоб Західня Европа, Азія й Океанія вічно покладались тільки на Америку, з мінімальними власними жертвами для власної справи.

ПРОБЛЕМИ НІМЕЦЬКОЇ ПОЛІТИКИ

Мюнхен. — Покійний Конрад Аденауер, довголітній голова уряду Західньої Німеччини, нераз казав своїм громадянам, що нарікали на розділ німецької території після другої світової війни: „Мусите зрозуміти, що значить програти війну". Аденауер поставився відразу реалістично, без ілюзій, до фактів, які створені були після поразки Німеччини у війні. Він хотів рятувати, що було можливо із спадщини, що лишилася від фантастичної Гітлерової „Третьої імперії". В той час у Західній Німеччині були поширені надії на об'єднання Німецької Федеративної Республіки з Совєтською Зоною Німеччини, що має назву — „Німецька Демократична Республіка". Мільйони німців, виселених із східніх німецьких територій, мріяли про недалекий поворот в рідні міста й села.

Адеауер не мав тих ілюзій: він старався зміцнити Німецьку Федеративну Республіку і ввести її в коло демократичних країн Заходу. Особливу вагу клав Аденауер на замирення з „відвічним ворогом" — Францією, на включення Західньої Німеччини в Північно - Атлантичну Договірну Організацію (НАТО) та Европейську Господарську Спілку. Договір приязні, підписаний між де Голлем і Аденауером 1962 року зобов'язав уряди Франції і Західньої Німеччини відбувати наради двічі на рік, по черзі — в Парижі та в Бонні.

Чергова нарада представників Франції та Німеччини відбулися 2-3 липня 1970 р. в Бонні. Президент Франції Помпіду прилетів з своїми міністрами до Бонну, де його зустрів голова уряду Німеччини Брандт з членами свого кабінету. На нараді обговорено головні політичні справи, в яких заінтересовані уряди Франції та Німеччини: переговори німецького уряду з її ближчими й дальшими комуністичними сусідами на Сході Европи; проблема розширення Европейської Господарської Спілки через вступ нових членів. Уряди Англії, Ірляндії, Норвегії і Данії заявили своє бажання прилучитися до Европейської Г о с подарської Спілки. В цій справі Помпіку відступив від політики генерала де Голля, котрий противився вступові нових членів до Господарської Спілки. Переговори вже почалися в Люксембурґу і, хоч не скоро, з труднощами, будуть закінчені успішно. У Франції дійшли до переконання, що „мала Европа" з 6 держав не може стати силою нарівні з Америкою та СССР. Але прилучення до Европейської Спілки Англії та інших країн дало б великого розмаху цій спілці на полі господарському, технічному й мілітарному (атомова сила Великобританії). Друга справа — „східня політика" уряду Брандта була на нараді в Бонні визнана за потрібну, корисну й необхідну.

Майже одночасно з консультацією в Бонні відбувся з'їзд Баварської християнсько - соціяльної унії в Нюрнберґу. Разом з Християнсько - Демократичною Унією ця партія входить в єдину фракцію в парляменті в Бонні і творить сильну опозицію проти соціялістично - ліберального коаліційного уряду Брандта. Баварські християнські соціял-демократи на чолі з бувшим членом Боннського уряду Штравсом ведуть завзяту атаку на політику Брандта і Шееля (це ліберал - міністер закордонних справ): мовляв, уряд Брандта хоче зробити великі уступки Москві та її сателітам на шкоду Німеччині.

Опозиція проти уряду Брандта сподівалася мабуть знайти прихильників до себе у консервативного Помпіду. Але вийшло навпаки. На нараді в Бонні французький президент заявив, що він „захоплений" східньою політикою Брандта і що французький уряд готовий обороняти цю політику „проти всіх ворогів".

З нагоди наради в Бонні цитовано слова де Голля, котрий казав свого часу, що Франція буде піддержувати об'єднання Німеччини, розділеної на частину демократичну і комуністичну, але з умовою, що уряд Західньої Німеччини буде вважати за нерушимі німецькі кордони, створені наслідком другої світової війни на заході, на сході й на півдні. Де Голль нераз висловлювався за ствердження кордону Німеччини з Польщею по лінії Одра - Нісса.

Позиція Помпіду значно охолодила бойові настрої християнських д е мократів — соціялів супроти уряду Брандта, бо „східня політика" цього уряду знаходить прихильність у всіх західніх союзників Західньої Німеччини. Кожному мусить бути ясно: ніхто в світі не схоче вести війну з СССР за об'єднання Німеччини; ніхто не схоче робити нове „переселення народів" у Центральній Европі, щоб дати місце мільйонам німців зі сходу, що осіли в Західній Німеччині.

Правниче питання, чи Бонн схоче визнати де юре комуністичний режим у Східній Німеччині, має другорядну вагу. Бонський уряд хоче своєю політикою переговорів проламати „Берлінський мур", добитися хоч би того, щоб на кордоні між обома частинами Німеччини не гинули майже щодня німці, котрі пробують тікати на захід.

Для диктатора Східньої Німеччини Ульбрихта нема вигіднішої ситуації як теперішня, коли його „держава" ізольована від заходу. Ульбрихт, коли б міг, то збудував би високий мур на всьому кордоні з Західньою Німеччиною. Брандт і Шеель хочуть іти „малими кроками", без будь - яких ілюзій.

Опозиція ставить максимальні домагання, щоб унеможливити переговори. Опозиція проєктувала засудити „східню політику" Брандта на позачерговій нараді комісії закордонних справ парляменту і на спеціяльному засіданні парляменту в Бонні (парлямент тепер на феріях). Але Помпіду з своїми міністрами в Бонні перешкодив цим плянам. Кізінґер і Штравс — лідери консервативної опозиції, після компліментів французького президента на адресу політики Брандта, „похирили" цей плян.

П. А.

НОВА „МІЖНАРОДНА МОВА"

Вісімдесятилітній вірменський лінґвіст Баєв, член Секції і н т е рнаціоналізму при Інституті Мовознавства АН СССР, впродовж 20 років розробляв проблему створення штучної мови, якою могли б порозуміватися „всі люди на земній кулі". Його рідна мова вірменська. Крім неї та російської, науковець володіє ще англійською й французькою і дещо знайомий з італійською та еспанською мовами.

Ось зразок створеної проф. Баєвим „міжнародної мови" як його подала московська „Комсомольська Правда" з 7-го березня: „Медікес рекомендо променадере анте ноктус дорма фор консервація де саніта", що означає: „Лікарі рекомендують прогулюватись перед сном для збереження здоров'я". На письмі цією мовою треба писати латинкою.

Науковець вважає, що для того, щоб оволодіти цією мовою, треба від трьох до шести місяців часу. За „будівельний матеріял" для цієї чергової, після есперанто та подібних витворів, мови Браєв узяв „схожу конструктивну систему морфології і синтакси англійської, російської, французької, німецької та еспанської мов", не беручи до уваги мов Скандинавії, Китаю, Африки, португальської, ані мов Азії та Кавказу. „Комсомольська Правда" вважає, що треба працювати над створенням „международного языка", який необхідний для того, щоб перебороти багатомовність в умовах швидкого розвитку інтернаціональних „зв'язків".

Хоч совєтська преса любить повторювати, що „мовою Владіміра Леніна" все більше й більше цікавляться „народи всієї пляети", дійсність показує що інакше: в останньому десятилітті зацікавлення на Заході російською мовою спадає з причин не лише політичного, а й часто практичного характеру: російська мова важка, і закордонні любителі цієї мови закінчують вивчання її здебільшого на кількох десятках слів.

Можливо, що імперські плянувальники в Москві, з їх „всепляетними" апетитами, інспірують науковців типу Баєва, щоб вони винаходили якусь інтернаціональну мову, а в той час докладають зусиль для ліквідації національних мов СССР на базі панівної російської. Комуністичні теоретики твердять, що комунізм запанує в цілому світі, національні мови позливаються у великі мовні групи, а потім витвориться одна світова мова.

Політичні пляни комуністів, однак, ніяк не відповідають самій природі мов, їх особливостям, впливу на їх формування природи, підсоння, темпераменту кожного народу. Мова — це не штучний продукт, який можна винаходити й „закривати" при потребі. Есперанто, винайдене тому 80 років, не здобуло практичного поширення. Тому й нововинайдена „мова" Баєва, який заради „інтенаціонального спілкування" зрадив свою рідну мову, є лише черговою ефемеридою в мовознавстві.

(л. п)

ТУСМ в Арґентині за працею

Буенос Айрес. — В Арґентині відбувся 2-ий з'їзд Товариства Української Студіюючої Молоді ім. М. Міхновського, ТУСМ, в днях 31 травня і 1-го червня. Докладніших відомостей про перебіг з'їзду ще немає. За минулий рік ТУСМ в Арґентині виявляв жваву діяльність. Тоді відбувся 1-й Семінар ТУСМ, з доповідями В. Косюка та І. Василика про розвиток українського націоналізму в минулому й тепер; на другому Семінарі цю тему продовжували насвітлювати інші доповідачі, п-ні А. Середяк доповідала для молоді на тему „В. Симоненко і сучасний стан в Україні". Представник ТУСМ їздив до м. Кордоби для налагодження зв'язків з українською молоддю в тому місті, а делеґатка ТУСМ студентка Тереса Михайлів брала участь у посвяченні вулиці „Україна" в Монтевідео, в Ураґваї. При тижневику „Українське Слово" в Буенос Айресі виходить окрема сторінка „Голос ТУСМ", яку редаґує Ярема Таурндзький.

ЗНОВУ СХОПЛЕНО ЛІТАК

Бейрут. — Молодий араб, що назвав себе Фахд Біхлтус Ал-Хабрі, примусив американського пільота великого пасажирського літака „Боїнґ 707", що летів із Савді Арабії до столиці Ливану Бейруту, скерувати літак до Дамаску в Сирії, дармащо Сирія не допускає літаків із Савді Арабією, з якою має гостру суперечку. Після приземлення в Дамаску — сирійська поліція забрала названого араба, який ще двічі вистрілив з револьвера в повітря та дозволила, щоб літак з його 140 пасажирами й членами залоги відлетів до Ливану.

ЗАКАРПАТСЬКИЙ ЕТНОГРАФІЧНИЙ МУЗЕЙ

На Замковій горі в Ужгороді відкрився Архітектурно-етнографічний музей, в якому, сповіщала „Радянська Україна" з 28 червня, „зібрано зразки закарпатського народного зодчества". Музей в основній частині міститься під голим небом, на площі в 4 кілометри: селянські двори, гражди, хліви тощо, на площі музею є і церковця, збережена заради краси архітектури, але завбачливо „здана до музею". Добре представлені килимарство, ганчарство і ткацтво.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НОВИЙ „ЧОРТИК" У „СВОБОДІ"

„Чортик", або просто „чорт", це дух, хай і злий, проте дух. Як дух, мусить бути вічним. Коли так, то й немає чого дивуватися, що „чортики" не переводяться й в „Свободі", як в кожній людській діяльності. І так недавно в „Свободі" (ч. 120, з 2 липня 1970 р.) з'явився новий „чортик" в статті О. Гнатка „Арабський світ". О. Гнатко, ніби ненароком, пробує „вигнати" М. Л-го „чортика" з його ж статті „Ізраїль й арабський світ". Він бо пише: „п. М. Л-ий не зовсім ясно каже, кого властиво розуміти під словом араб". Сам, однак, силкуючись поправити М. Л-ого, всаджує свого власного ще чорнішого „чортика" в свою статтю, бо пише: „Релігія арабів мусульманська, але є й араби християни. До них належать єгипетські копти, яких є 1,500.000 — 6% усього населення Єгипту".

Видно, що О. Гнатко не знає, що копти ніяк не араби, бо расово (це найважніше), ані мовно, ані релігійно ними не є. Копти є останками, потомками старинних єгиптян. Єгиптяни були хамітської раси, такими є копти. Араби знову є семітської раси. Копти мають, крім расової окремішности, і свою власну, не подібну до арабської, мову (в чотирьох головних діялектах староєгипетської мови); мають свою власну азбуку; мають свою літературу, старшу від арабської; мають свою традицію й свою власну коптійсько-християнську віру. Коптійська Церква є на коло 300 літ старшою від самого Магомета. Цю Церкву визнають не лише копти, але й араби й не-араби по всій південній Азії аж до Індії. Ця, бачена на образах, чорна єгипетська, Свята Божа Мати, це коптійська Божа Мати. Копти різняться різко від арабів своєю вдачею й характером, і фізичною поставою. Вони є переважно хліборобами, як їхні стародавні предки - єгиптяни. Є їх коло 3,000.000, або коло 10% населення Єгипту.

Хто з туристів, романтичного духа, що відвідують святі місця в Палестині (отже недалеко від Єгипту) і що мають сантимент до стародавньої культури надніллянських жреців Амона, Ізиди, Озиріси (і, чи, не перших творців ідеї воскресення з мертвих), захотів би побачити хоч тінь предків коптів, нехай зайде в Єгипті в околиці міста Ахмім (середущий Єгипет) або далі на південь до племени Саґід. Побачить там останки сяйва з-перед тисячів літ горіючого сонця Амона - Ри.

І. Желем

Райнбек, Н. Й.

ЧОРТИК ГУЛЯЄ ДАЛІ!

Друкарський чортик, виглядає, таке вже вперте створіння, що, як кажуть, „виганяй його дверми, а він вікном у хату пхається". Так він занадився у нашу „Свободу", що в недавньому дописі відділу „Голоси читачів" („Свобода" з 7 липня) під заголовком „Чортик у листі про чортиків..." я найшов вже чортиків третьої ґенерації.

Дозвольте мені, отже, як кажуть під совєтами, їх „розоблачити". Перший чортик — зовсім посполитої породи, друкарський недогляд. Назва „невиразного" наркотику добуваного з маку є ТЕБАІНА, а не ТЕҐАІНА. (У нашому письмі літери ґ і б, на жаль, дуже подібні). Другий чортик — серйозніший. Д-р М. Стефанів, перелічуючи справжні наркотики, ставить поруч них ЛСД і гашиш. Це баламутить читача. ЛСД (скорот хемічної назви „ді-етиламід лісерґової кислоти") не є наркотик, а тільки галюциноген (медикамент, що спричинює привиди). Гашиш, це певний вид „маріхуани". Згідно з медичною клясифікацією, він не є справжнім наркотиком. Докладніші дані про ці медикаменти можна знайти у книжечці д-ра М. Данилюка „Наркоманія і зловживання ліками".

Третій чортик — невиразний. Чи з маку добувають два наркотики (опій і морфіна), як вважає автор, чи більше, це справа дискусійна і заплутана. Річ у цьому, що із суміші хемічних сполук, якою є опій, добувають безпосередньо тільки морфіну, але посередньо (через хемічне перетворення морфіни), добувають два інші важливі наркотики — кодеїну і героїну. Кодеїна є, одначе, також складником опію, хоч її там і мало.

З повищого ясний висновок — боротися з чортиками і чортами — безнадійна справа. Тому не здивуюся, коли уважний читач найде чортиків четвертого покоління у цих рядках.

А. Вільшенко

Едисон, Н. Дж.

НЕ ТАКИЙ ЧОРТ СТРАШНИЙ

Не знаю, чи слід мішатись до „чортячої дискусії", яка оце вив'язалась на сторінках „Свободи", бо тим можна придбати собі лише зайвих неприхильників, але дискусія ця перенеслась з „чортів" на фармакологію, а в результаті б'ють добрі люди по „Свободі" так, наче б вона мусіла закінчити медичний факультет перед тим, як містити дописи.

Отож, зачепилась справа за наркотики та мак, і комукому, але авторові медичної колюмни, який, обливаючись потом, уже кілька років бореться за кращі медичні інформації на сторінках „Свободи", таки не личить не обізватись на тему чортенят цієї ж газети.

Не во гнів д-рові М. Стефанову, але доводиться ствердити, що автор допису з травня, який сказав, що з маку виробляють опій та інші наркотики, таки мав рацію. Тут уже якийсь інший „чортик" дещо покрутив, бо, наприклад, ЛСД, маріхуана, гашиш, кокаїна тощо — це взагалі ніякі наркотики, а т. зв. галюциногени або, популярно сказавши, — задурманюючі ліки. Згідно із законами ЗСА, ці речовини підпадають під закон наркотиків, але фармакологічно вони наркотиками не є. І навпаки — героїна є самим правдивим наркотиком, по суті — це деріват морфіни, який є у приблизно вісім разів сильнішим від морфіни, виробляють його з морфіни, а значить — він є похідним з олію, а тим самим із маку, себто соку незрілих маківок.

Щоб було читачам ясніше: з незрілих маківок продукується опій, який сам по собі є концентрованою мішанкою наркотиків і якого розчини вживаються в лікуванні. З нього ж виробляється морфіна, героїна, кодеїна та інші т. зв. чисті нарко-

Закінчення на стор. 4-ій

Р. Кобринський

ОГЛЯД ДІЯЛЬНОСТИ НТШ В ЗСА В 1969 РОЦІ

Головні ділянки, в яких розвивалась праця Наукового Товариства ім. Шевченка у ЗСА в 1969 році — це були наукові конференції і доповіді та видання наукових і літературних творів.

Працю в 1969 році ми почали в новому складі Управи, яку 7-мі Загальні Збори вибрали на біжучу 3-літню каденцію. Та сл. п. проф. Р. Смаль-Стоцький в же в квітні 1969 р. попрощався з нами, а його місце зайняв проф. д-р М. Стахів, який головну вагу кладе перш-за-все на збільшення нашої видавничої діяльности, що стане непромінаючим доказом нашої наукової праці та наших надбань.

В ділянці наукових конференцій НТШ у ЗСА влаштувало — Пленарні Наукові Конференції, а саме на пошану Патрона Т-ва з доповіддями проф. В. Лева, проф. П. Ковалева, ред. А. Драгана і проф. Г. Лужницького. Вшановано також річницю 25-ліття смерти Митр. Кир Андрея Шептицького, а доповіді виголосили проф. В. Лев, проф. В. Ленцик, проф. Г. Лужницький і проф. О. Кравченюк. В тих доповідях насвітлено постать Митрополита, як батька екуменічного руху і відновителя української національної гідности, та діяльність Митрополита за границями рідного краю, в Европі та Америці.

Філологічна Секція вшанувала 200-ліття народин І. Котляревського доповідями проф. В Лева, проф. М. Степаненка, ред. В. Вергана і д-ра М. Вацика. Влаштовано також доповідь проф. О. Омецінського про грецького філософа Епіктета і його школу. Дуже діяльною була Мовознавча Комісія під керівництвом проф. П. Ковалева, що дала на протязі 1969 р. 5 наукових конференцій, а саме з доповідями проф. В. Лева і проф. М. Стахова — про транслітерацію прізвищ і географічних назов для англомовного світу, а далі проф. В. Чапленка — про назви Дніпрових порогів та адигейські етимології, а вкінці проф. П. Ковалева про синтаксу словосполучень та про походження східньо-слов'янських народів і мов. Історична Комісія влаштувала доповідь о. д-ра С. Гаюка на тему т. зв. злуки уніятів з Офіційною Православною Церквою в Полоцьку 1839 р. Комісія Реґіональних Дослідів і Публікацій влаштувала два засідання, на яких обговорено реґіональні видання, з'їзди і завдання Рег. Комітетів. Доповіді виголосили проф. В. Лев, проф. В. Мацьків і ред. І. Дурбак. Український Військово-Історичний Інститут при НТШ влаштував доповідь о. В. Клодницького про Крайову Раду в Хмельнику 1920 р., а Педагогічний Інститут спільно зі Шкільною Радою УККА влаштував окреме засідання, на якому обговорено проблеми навчання в Школах Українознавчих.

Другою поважною ділянкою праці НТШ — це видавнича діяльність. Щоб уможливити нашим науковцям видання їх праць друком, що є доволі коштовним ділом, цілий ряд меценатів — за старанням Управи НТШ — створив фонди, призначаючи їх на в и д а н н я праць із спеціяльних, фундаторами усталених, ділянок науки. І так фонди інж. І. Романюка і Д. Микитюка є призначені на видання новітньої історії нашої державности, фонд проф. М. Стахова — на агломовне видання нашої історії, фонд п. Е. Сташків — на англомовне видання українських клясиків, фонд сл. п. С. Парфанович — на видання її літературних творів, фонд д-ра Р. Смика — на видання інших літературних творів і т. д. Реґіональні Комітети мають крім того свої фонди, з яких покривають кошти друку реґіональних з б і р н и к ів. Крім того численні жертводавці поважними пожертвами причинилися до пожвавлення видавничої діяльности НТШ. Точні списки жертводавців будуть оголошені в найближчому випуску „Вістей НТШ", що появляться в українській пресі.

В серії „Записок НТШ" появились праці наших мовознавців (том 185) за редакцією проф. Ковалева та два томи праць про І. Франка — за редакцією проф. В. Стецюка. В ділянці мовознавства проф. П. Ковалів видав працю п. н. „Деякі особливості словотворення в українській мові" і „Система фонем в слов'янських мовах" (англ. мовою). З історичною тематикою появилася праця проф. М. Стахова „Україна і Росія" (англ. мовою) проф. М. Стахова і Я. Штендери „Західня Україна" част. I (англ. мовою) і проф. М. Стахова „Третя Совєтська Республіка в Україні". Крім того видано три дальші томи (том 5, 6 і 7) проф. М. Стахова п. н. „Україна в добі Директорії УН Р". На пошану заслужених членів НТШ видано збірники, а саме на пошану проф. П. Ковалева (2 частини), сл. п. проф. Р. Смаль-Стоцького (англ. мовою) і проф. К. Кисілевського. З реґіональних збірників появилися: „Теребовельська Земля", „Нове село" і „Золоте Поділля" (част. II), — видані коштом реґіональних комітетів. З літературної ділянки видано збірку праць С. Парфанович „Люди і тварини", „Слово і зброя — Антологія поезій УПА" і о. М. Кравчука „Слово про Ігорів похід" — коштом авторів. Появилися також праці сл. п. проф. Р. Смаль-Стоцького „Могутні впливи Росії в модерному Ордені Єзуїтів" та проф. О. Повстенка „Катедра св. Софії у Києві й доля архітектурних пам'яток великокняжої доби України".

В друку находяться такі дальші наукові праці: М. Стахова і Я. Штендери „Західня Україна", том II, збірна праця проф. Стахова, проф. Чировського, проф. Стерча з історії нашої державности, англомовне видання творів І. Франка, зокрема „Мойсея", д-ра І. Новосівського „Буковинські українці" і збірник „Бережанська Земля". Приготовляється до друку проф. В. Лева „Історія НТШ" і того ж автора „Бібліографія видань НТШ 1873-1973 рр." і проф. В. Стецюка „Е в г е й с ь ка культура і Гомер у світлі нових дослідів".

З нагоди посвячення храму св. Софії в Римі представник НТШ, інж. Р. Кобринський взяв участь у цьому торжестві і був прийнятий Їх Блаженством Кардиналом Кир Йосифом Сліпим на окремій авдієнції. Інж. Р. Кобринський працює також в рамені НТШ в опрацюванні Англійсько-Українського Технічного Словника в Товаристві Українських Інженерів Америки.

Наукове Товариство ім. Т. Шевченка приготовляється також до відзначення століття своєї праці та діяльности, підготовляючи до друку дальші важливі праці з різних ділянок науки та наукові збірники всіх Секцій НТШ.

НАРАДИ „УНУМ ОМНЕС" У СІОНІ (ШВАЙЦАРІЯ)

В днях 2-6 червня відбулася в столиці прегарно положеного ш в а йцарського кантону Валліс, Сіоні, друга „Европейська зустріч" з участю 40 делегатів національних об'єднань католицьких об'єднань чоловіків, які належать до Міжнародної Федерації „Унум Омнес". Перша зустріч відбулася 1962 р. у Кельні, і саме тоді прийнято до „Унум Омнес" Український Християнський Рух, який з того часу приймав постійно участь у всіх зустрічах та нарадах тої важливої міжнародної Централі, яка добула собі поважну позицію в житті організованого мирянства цілого світу, чого доказом є м. ін., що серед світських авдиторів II Ватиканського Вселенського Собору були два члени Проводу „Унум Омнес" (президент Г. Ролле та ген. секретар Е. Інглессіс).

У Сіоні українська делегація складалася з проф. д-ра В. Янева, що з 1967 р. є членом Головної Ради „Унум Омнес", та інж. И. Берана.

Конференція стосувалася питання постави европейських народів у „новому світі" у постійній зміні, як теж допомоги „третьому світові". Наскільки організатори прикладали велику вагу до нарад, свідчить факт, що на прелегентів запросили вони найкращих фахівців. І так, про сучасні зміни у Церквах в Европі доповідав Префект священ. Конґреґації для справ католицького в и х ования, ІЕм. Кард. Гавриїл Гарроне. Він же й служив першу св. Літургію. Згідно з традицією „Унум Омнес", св. Літургії були розділені між священиків різних національностей, а згідно з новою формою св. Літургії вони були різнородні, і до них додавалося спеціальні прохання. На жаль, ніхто із українських священиків не зміг прибути на зустріч, і тому не було можна підготовити окремої св. Літургії у сх. обряді та українською мовою, але саме перша св. Літургія була „слов'янська", і на ній виступали миряни українці та поляки із своїми вставними проханнями.

Українська інтенція, заздалегідь підготовлена, узгіднена з іншими групами, апробована духовним асистентом УХРуху та прийнята Проводом „Унум Омнес" звучала:

„Щоб не було більше переслідування Церкви в наших Батьківщинах та вільно могли молитися наші брати і сестри та сполучити свої голоси з молитвами цілого світу за справедливий та тривкий мир, помолимось Господеві!"

Це вперше на Міжнародних Конгресі пролунала українська молитва на спільній св. Літургії, правлений однім із найвищих Достойників Католицької Церкви у співслуженні всіх присутніх на нарадах священиків.

Про загальні зміни світського світу у Европі доповідав о. Жан Вейдерт, директор Інституту католицької інформації про европейські проблеми.

Доповіді були доповнювані інформаціями про зміни у загальному житті й у житті Церкви поодиноких народів, а згодом присвячено секційні наради питанню змін та діяльности поодиноких організацій, при чому секції уконституовано за мовним принципом (французькомовні делеґації та німецькомовні; — до речі, і німці, і австрійці, а навіть німецькомовні швайцарці були дуже численно заступлені).

Праці в двох секціях були плідні, бо дискусія в малих гуртках запевнювала можливість всебічного обміну думками.

В другій частині учасники обмірковували проблему допомоги індустрійних країв народам „на шляху розвитку", а це у зв'язку із 25-літтям Об'єднаних Націй, яке буде відзначене в б. р. 24 жовтня, — рівночасно із початком другого десятиліття праць, заініційованих Об'єднаними Націями в користь народів на шляху розвитку. Основну доповідь на цю тему прочитав поляк Т. Шмітковський, генеральний секретар Інформаційного Центру Світової Конференції Міжнародних Католицьких Організацій при Об'єднаних Націях у Женеві. Референт який сумлінно простудіював матеріял, добре відомий численним українцям із своєї давнішої праці у „Пакс Романа".

Шеф французької делеґації п. Р. Тарді подав ширшу інформацію про нову ініціятиву европейських делегацій, які ствердили необхідність співдії на вищій — більш скоординованій — площині. Сьогодні акція світських апостолів є дуже „спеціялізована", і напр., є вже до 40 світових централь, які об'єднують працю національних організацій молоді, студентства, інтелектуалістів, Марійських Дружин, преси, радіомовлень, чоловіків, жінок тощо. Далеко посунена спеціялізація утруднює однак дуже загальну співдію, і тому виявилася потреба, щоб вже в лоні поодиноких націй координувати внутрі працю всіх спеціялізованих товариств (об'єднань) почерез національні Ради. Ініціятива вийшла від 2-го Світового Конгресу Мирянства у Римі (1967), і, як це відомо, українці зараз намагалися пристосуватися до тої загальної, зрештою, дуже слушної, тенденції, творячи і свою — покищо „тимчасову" Головну Раду. Тепер існує намагання об'єднати Національні Головні Ради у Міжнародну Організацію, покищо на европейському терені. Підготовну Комісію для створення такої „центральної централі" очолює Р. Тарді, голова французької делеґації до „Унум Омнес". Завдяки постійним зв'язкам на терені „Унум Омнес" пощастило в час дізнатися про цю ініціятиву, і проф. Янів отримав заздалегідь запрошення до участи у основнім конгресі, який відбудеться у Інстамбулі. Таким чином Національна Рада Мирян українських світських апостолів увійде автоматично до світового об'єднання.

До речі саме при доповіді п. Тарді виявилася необхідність допомоги української делегації при перекладах, подібну ролю зіграла українська делеґація вже у Римі 1967 р. Мала кількість учасників і автоматично брак відповідних коштів! — не дали змоги сіонським організаторам подбати про симультанні переклади з німецької мови на французьку та навпаки. І в даному випадку обидва українські делегати сповнили свою службу, добуваючи собі загальне признання. Звичайно, згодом обидва були прошені частіше до перекладів.

Коли п. Шмітковський говорив про практичні заходи допомоги для народів третього світу, тоді еспанець о. Хуан Хіменез Медіна, церковний асистент еспанської делегації до „Унум Омнес", дав доктринальні бази тієї допомоги, докерва збоку католицьких міжнародних централь.

Наради закінчив президент „Унум Омнес" — д-р Анрі Ролле доповіддю про відповідальність католицьких чоловіків у Европі.

На зустріч прийшло спеціяльне послання св. Отця, підписане Секретарем Стану кард. Війо. Учасників нарад прийняв Президент кантону Валліс у оточенні своїх співробітників, в репрезентаційному замку. Місцева преса жваво цікавилася нарадами, приносячи обширні репортажі та групові знимки „керівників Унум Омнес", — в тому числі й українських делегатів. Один вечір був присвячений для розваги — в чудесно положеним ресторані серед панорами гір. Місцева фольклорна група презентувала учасникам з-поміж різних народів народні танки та пісні.

Привітання У к р аїнського Християнського Руху для святійшого Отця у 50-ліття Його священства. та Благословення Апостольської Столиці для співробітників УХР.

29 травня минуло 50 літ з дня висвячення сучасного св. Отця на священика. З цієї нагоди вітав Папу Павла VI ввесь культурний світ. Серед голосів від усіх народів світу не сміло бракувати й українського голосу. Президія УХРуху вислала в день Ювилею телеграму наступного змісту:

„Ваша Святосте!

Найкращі синівські побажання з нагоди ювілею священства із запевненням гарячих молитов в наміреннях Вашої Святости та св. Церкви. Смиренно просимо Апостольського Благословіння".

У відповідь прийшла на адресу проф. д-ра В. Янева 2 червня телеграма за підписом Секретаря Стану Його Святости Кардинала Війо, із наступним змістом:

„Його Святість вилився чутним на синівські побажання з нагоди ювілею священства і пересилає Вам, як і всім, що с Вам дорогі, своє батьківське Апостольське Благословіння".

В. Я.

СЛ. П. ІВАН БЕЛЕЙ

Дня 6-го липня 1970 року українська громада в Філядельфії попрощала сл. п. д-ра медицини Івана Белея, старшину Української Галицької Армії та відданий своєму фаховому покликанню людину. Д-р Іван Белей несподівано помер на 71 році життя, від серцевого припадку, 2-го липня; парастас відбувся в неділю 5-го липня, при численній родині із дочкою п-ні Мирославою і дітьми та в присутності багатьох американських лікарів, з якими д-р І. Белей працював за фахом у католицькому шпиталі Ст. Джозефа майже 15 років.

Сл. п. Іван Белей народився у Войнилові на Калущині в 1899 р., закінчив гімназію філію у Львові. Під час першої світ. війни був на італійському фронті, а з закінченням війни повернувся в Україну і, не заїжджаючи навіть до Войнилова, пішов до Української Галицької Армії, де був чотарем у бриґаді ген. Тарнавського. Після невдачі Визвольних Змагань і табору полонених, був студентом Українського Таємного Університету у Львові, потім поїхав до Праги, де скінчив медицину, нострифікував у Польщі. В 1932 р. одружився з Мирославою Рубчаків і працював у Войнилові лікарем, проводячи видатну громадську працю: був головою „Просвіти", під його головуванням збудували там великий дім „Просвіти", виступав на театральній сцені, їздив з доповідями. Під час війни був окружним лікарем у Станиславі. По війні проводив з д-ром Г. Шиманським у Мюнхені шпиталь у „Функказерне", де містився переходовий табір для переселенців до інших країн. Завдяки знайомству з бельгійським лікарським персоналом у тому таборі, родина д-ра І. Белея з двома дітьми переїхала до Бельгії в 1946 р. Там сл. п. д-р І. Белей пройшов курс тропічної медицини, вивчаючи одночасно французьку мову та основи мови свагілі — мови африканців у Бельгійському Конго. Від жовтня 1947 р. до 1954 р. він працював у складних умовинах серед тубильного населення в Конго, не тільки подаючи їм медичну допомогу, а й підучуючи здібніших місцевих людей на вправних санітарів і сестер. У місцевостях Кібонго, Кінду, Касонго люди, можливо, ще й нині пам'ятають відданого білого лікаря, який ратував їм життя. Діти Мирослав і Орися вчилися тим часом у французьких катол. школах у Конго. Про кліматичні умовини праці свідчить хоча б те, що кожний лікар був зобов'язаний що три роки виїздити до Бельгії чи іншої країни Европи на піврічну відпустку — для відновлення здоров'я.

Через стан здоров'я дружини, д-р І. Белей відіслав родину до Европи, але через яких півроку був змушений і сам з тієї ж причини покидати Конго, що пароплава проводжали улюбленого лікаря товпи людей. Від Бельгійського короля Бедуена д-р Іван Белей — чи не єдиний з-поміж українців і напевно єдиний з-поміж наших лікарів, — одержав за самовіддану працю для конголезців орден і звання „Шевальє" — Королівського Лицаря.

Завдяки заходам своєї родини, д-р І. Белей прибув з родиною до Америки в 1956 р. і тут, у Філядельфії, працював лікарем у католицькому шпиталі Сен Джозеф майже 15 років. Був членом УНСоюзу. Міг давно піти на пенсію, але не хотів. У шпиталі і персонал, і хворі знали й відчували, що д-р Іван Белей належить до тих лікарів, які люблять людей. Так і покинув цей світ, як воях, що не зійшов зі своєї стійки: поборений з праці, а вночі знеможене довгою працею, а може ще більше — людськими болями, серце не витримало.

71 рік життя — це довга нива. Сл. п. д-р Іван Белей пройшов цю ниву не раз і не двічі, як лицар не лише за декретом короля Бельгії, але й за покликом серця та духу. Він прожив багато більше, якщо дітей, забезпечив вдову-дружину, допоміг тисячам і тисячам хворих там, де праця лікаря межувала з героїзмом.

Чотар УГА — український лікар у Африці — лікар в американському шпиталі, у місцях особливих, трагічних випадків — зразковий батько й люблячий муж. Таким був наш незабутній Івась, як його ми з любов'ю звали у великому родинному колі, — сл. п. д-р Іван Белей, похований 6-го липня 1970 р. на кладовищі Факс Чейс у Філядельфії.

(л. п.)

Свячене парафії Благовіщення у Філядельфії

На передмістю Філядельфії при Олд Йорк і Веллей Роуд, у Мелроз Парку, збудовано нову українську католицьку церкву Благовіщення ПДМ. В неділю 12 квітня відбулося в церковній залі перше Свячене. Першим парохом був о. Павло Бурак, заходами якого збудовано нову церкву, а другим парохом став о. Константин Бердар.

Відкрив Свячене інж. Мирон Білас. Товстмайстром був адвокат Данило Максимюк. Співом започаткував хор співом „Отче Наш", після чого о. парох К. Бердар посвятив харчі. Пані ред. Ірина Пеленська доповідала про великодні обряди і звичаї в Україні. П. Володимир Сеник англійською мовою доповідав про значення українського Свяченого в Америці в минулому й сьогодні. Мішаний церковний хор під проводом свого диригента І. Ониськевича добре відспівав кілька великодніх пісень.

Відомий релігійно-національний діяч о. проф. І. Сохоцький популярно пояснив присутнім, чому так гідно святкуємо Великдень, чому так дорого цінимо і вітаємо себе словами „Христос Воскрес". Отець Сохоцький сказав: „Ваша парохія належить до щасливих, бо дістала пароха, якого можуть завидувати Вам інші парохії".

Опісля присутні почули слово нового пароха впр. о. Константина Бердара. Згадав він про себе, що якраз цього року відзначив 25-ліття священства. Народився в Америці, але відчуває з тими, які прибули з України. „Глибоко відчуваю наш український церковний обряд, наші традиції, привезені сюди нашими батьками. Дякуємо Богу, що дозволив нам святкувати тут, бо на Україні не можна святкувати, там заборонено!" — сказав наш парох. Він високо оцінив мішаний церковний хор під проводом Івана Ониськевича, який вмів об'єднати у хорі новоприбулих і тут народжених. Хвалив він жінок в парохії, які приготовили і подали оце „Свячене" зорганізоване у Товаристві св. Анни, щотижня готовлять пироги і продають, подають щонеділі снідання, щоб допомагати матеріяльно своїй церкві. На цьому місці треба згадати цих заслужених парохіянок, які усе і всюди прикладають рук до праці для добра церкви: Анна Яремко, Текля Гарасим, Марія Кушнір, Анна Сивуляк, Ольга Кріль, В. Михальчик, В. Гринчинська, Д. Карабин, К. Галамар, М. Кондира, Е. Буката, Г. Романців, Т. і М. Боровик.

На закінчення Свяченого присутні відспівали „Боже, вислухай благання".

Наш новий парох, Впр. о. Константин Бердар народився 1922 р. у Вотервліт. Філософічні студії почав в Інсбруку, в Австрії, а докінчив у Балтиморі, ЗСА. Богословські студії закінчив у Вашингтоні. Висвячений 1945 року у Філядельфії. Душпастирську службу виконував у кількох парохіях, а 1959 р. став деканом Шамокінського деканату та іменований Архиєпархіяльним консультором. Був провідником Марійських Дружин у ЗСА, духовним управителем Ліги Українців Католиків в Америці, редактором журналу „Місіонар", а від 1965 духовним управителем СУК „Провидіння". В 1965 р. став ректором Української Духовної Семінарії у Вашингтоні, де засновано Осередок Українських Студій та причинився до навчання української мови в Католицькому Університеті у Вашингтоні. Після важкої недуги 1967 р. став парохом у Паттставні, звідки у березні ц.р. прибув на парохію у Філядельфії-Мелроз Парк.

Свіжий релігійний дух і зберігання нашого обряду відчули ми вже на Великдень. Приємним було вперше в новій церкві почути під час Служби Божої згадку на Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа. Гарний голос о. Пароха, мудрі проповіді, щирна можливість висповідатися на Великдень і опісля, добра воля, охота кожному сказати тепле слово — це наш новий о. парох.

Наша парохія з будовою нової церкви задовжена. Український Народний Союз допоміг позичкою 200.000 долярів, до цього причинився ще поважна сума долярів, отож треба помочі не словом, а ділом! Наші парохіяни спомагають нашому о. пароховію сплачувати довг, а одночасно розбудовують нашу парохію, щоб при всіх переполох виховувати і притримати наших дітей і підростаючу молодь при своїй Українській Католицькій Церкві у ЗСА.

Микола Вайда

УСПІХИ НАШОЇ МОЛОДІ

БОГДАН ДОМАРАЦЬКИЙ ОДЕРЖАВ СТИПЕНДІЮ І ПРИЙНЯТИЙ ДО ТЕХНОЛОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ СТІВЕНСА

Богдан Домарацький

Ірвінгтон. — Бувший пластун В. Домарацький, відзначений за видатні успіхи в навчанні випускник гайскулу в Ірвінгтоні та випускник Школи Українознавства, здобув за своє зразкове навчання стипендію й прийнятий на студії у відомому Технологічному Інституті Стівенса. Богдан народився в 1952 р. в Парижі у Франції, в родині А. Домарацьких, а середню освіту здобував у Америці. Він дуже добре володіє українською мовою, був членом Пласту, за свою зразкову гру у футбольній команді в Ірвінгтоні одержав грамоту-подяку на 28-му річному бенкеті Варсіти Клюбу в Ірвінгтоні та здобув грошеву премію за ініціятивність від Нюджерзького стейту. На його успіхи звернули увагу конгресмен Дж. Міних і представник Генеральної Асамблеї цього стейту Томас Кін, які прислали українському юнакові листи з побажаннями.

Батько Богдана, п. Анатоль Домарацький, працює керівником друкарні „Свободи", мати Марія є діяльною в публічній школі та при українській православній Церкві, як голова Батьківського Комітету. Вся родина є членами 25-го Відділу УНСоюзу. Богдан Домарацький розпочне студії в Технологічному Інституті Стівенса з осени цього року.

ЛЯЙТЕНАНТ МИРОН ВІТИК

Мирон Вітик

Дня 15 липня відлетить до бази Окінава в Японії другий ляйтенант американської армії Мирон Вітик, син відомих союзовців Дмитра і Юлії Вітик у Омазі, Небраска, з дипломом Крейтонського університету на провадження великого бізнесу. Мирон Вітик прибув з батьками до Америки, як повідомив секретар 354 Відділу УНС П. Ващишин, у 1952 р. Він і його сестра Ірина народились у Німеччині, де їх батьки були змушені працювати під час війни. Початки в ЗСА, без знання мови, були досить важкі. Батько працював при опакуванні, а мати була з малими дітьми. Згодом Мирон пішов до катол. школи С. Петрік і суботньої української парафіяльної школи, 10 років був членом Вітварної дружини. Народну школу закінчив у 1960 р., гайскул з успіхом у 1964, а в 1969 — університет. Належав до танцювального гуртка „Верховина", брав участь у відзначуванні українських свят. Ірина тепер студіює в коледжі.

Ще навчаючись в університеті, Мирон Вітик зголосився до військової служби і в програмі РОТС набув звання другого ляйтенанта. Відїжджаючи до Японії, він забезпечив себе в УНСоюзі другою полісою на 5.000 дол. Молодий ляйтенант, на втіху батькам і громаді, добре володіє в слові й на письмі українською мовою і вже напевно ніде не забуде про Україну та її трагічне становище. Він свідомий, що свобода — неподільна. Перед від'їздом в домі батьків відбулося товариське прийняття. Парохія Успення Пречистої Діви Марії і вся українсько-американська громада та Відділ УНС бажають Миронові Вітикові міцного здоров'я і добрих успіхів для добра Америки і України, на радість батькам і всій громаді!

Фонд „Товариства Подолян" при УВАН

П'ятий список жертводавців, що склали свої пожертви на Фонд Товариства Подолян від 1-го січня до 1-го травня 1970 року на видання збірника: М. Чорнокозинський, Каліф. 100 дол., А. Постоловський, Аргентіна, 25 дол., Іван Романюк Сиракюзи, 10 дол., Д. Одрина, Філядельфія, 10 дол., П. Шах, Лос Анджелес, 15 дол., о. Ігор Губаржевський, Бруклин, 25 дол., о. д-р В. Клодницький, Ньюарк, пам'яті В. Кедровського, 10 дол., М. Битинський, Канада, 5 дол., Зібрав М. Боровський, Вінніпег, Канада: В. Топольницький, 10 дол., С. Мокрій, 10 дол., І. Б., 5 дол., М. Боровський 50 дол., Ю. Гончаренко, 3 дол.

Разом 76 долярів, Разом зібрано за січень - травень 1970 року — 276 долярів.

ПАМ'ЯТНИЙ КАМІНЬ ПРО ЯРОСЛАВА МУДРОГО

У Білій Церкві, біля Києва, буде встановлений пам'ятний камінь на Замковій горі, на честь заснування міста Юр'єва — тепер Біла Церква, в 1032 році київським великим князем Ярославом Мудрим. У тому ж місті буде встановлено, писала „Літературна Україна" з 3-го липня, і „пам'ятний камінь на площі Волі", на знак, що місто було опорним пунктом Богдана Хмельницького, який „навічно закріпив союз Росії з Україною"; встановлять теж камінь на передмісті Білої Церкви, де в 1943 р. советські війська й чехо - словацький загін бились проти фашистів.

Замість квітів на свіжу могилу нашого Друга бл. п. д-ра ІВАНА БЕЛЕЯ складаємо 20.00 долярів на цілі Наукового Товариства ім. Шевченка.

Вельмишановній Родині складаємо наші щирі співчуття.
Д-р Володимир і Марія КОГУТЯКИ

Хрестини 104-го Відділу СУА в Ню Йорку

16 травня 1970 р. в залі Укр. Нар. Дому молодечий Відділ СУА в Ню Йорку відзначив іменування свого 104-го Відділу. Назва молодечого Відділу зовсім слушна, бо дійсно об'єднались в ньому пані і панни, які не переступили ще 25-го року життя. До них належать: Управа: Марія Сливка, Леся Гайдзій, Дарія Менцінська, Стефа Бабурка, Катря Мадей, Стефа Курис, Ліда Лещишин, Анна Лю, Ірена Вінч.

Контр. Комісія: Ірена Дідик, Євгенія Баб'юк.

Члени — Лідія Лещук, Марія Цимбаліста, Люся Парашак, Геня Сиван, Ірена Ланик, Уляна Дмитренко, Марія Філевич, Стефа Філевич, Оксана Федьків, Анна Гродицька, Катря Химчук, Марія Мартюк і Анна Кріль.

Включились вони в ряди СУА, щоб по закінченню студій в школі, обов'язків в Пласті чи СУМ-і почати працю на громадсько - суспільній ниві. І ось уже один рік за ними, який пройшов із гарним успіхом, бо в тому часі вони зуміли зорганізуватись, пізнати себе, а також пізнати й обов'язки, які накладає СУА. В минулому році вони перевели дві імпрези: „Чайний вечір", під час якого зазнайомили своїх мужів із працею членок союзянок, і „Базар", який дав гарний прибуток.

Третьою вдалою імпрезою — це урочистий бенкет з нагоди іменування Відділу. Вибраний Комітет у складі пань: Марія Сливка, Стефа Курис, Ірена Дідик, Катря Мадей, Ліда Лещук, Марія Мартюк, Люся Парашак і Марія Цимбаліста доложили всіх старань і докладно приготовили це свято, яке відбулось в річницю заснування Відділу.

Бенкет відкрила голова Відділу п. Марія Сливка, привітавши присутніх гостей, яких було понад 80 осіб. Відтак програмою вечора провадила місто - голова 1-го Відділу п. Оля Сливка, яка в кількох реченнях розказала про організування й Засновуючі Збори Відділу. Після того попросила о. Савчука молитвою відзначити ту подію, яка започаткувала працю молодих пань, членок 104-го Відділу СУА.

Головними промовцями були голова Окр. Ради СУА в Ню Йорку мгр п. Рожанковська й організаційна референтка молодечих Відділів Головної Управи — п. Наталія Даниленко. Багато цінних думок висказали вони, в яких підчеркнули, що перед Відділом довгий шлях, на який вони вступили вже певним і рішучим кроком. Вони проаналізували проблему організування молодих і нових кадрів, щоб сміло могли ми сказати: А нашому роду — нема переводу.

Після того голова Окр. Ради п. І. Рожанковська перетяла синьо - жовту стяжку на знак того, що 104 Відділ стає складовою клітиною СУА. При тому вручила грамоту голові Відділу п. М. Сливка, а п. Н. Даниленко передала від Головної Управи дві книжки на започаткування бібліотеки.

Привіти й подарки готівкою зложили голови або делегатки від усіх Відділів Ню Йоркської метрополії. Від 1-го Відділу привіт відчитала п. О. Сливка, 4-го Від. — Софія Серафин, від 8-го — п. Розалія Федьків, від 21-го — Марія Стефанишин, від 64-го — Марія Савчак, від 72-го — Розалія Полчі, від 82-го — Леся Кіршак, від 83-го — Марія Томорук і від 105-го — Марія Геба. Пластову станицю репрезентував пл. сен. Д. Косович, а Студ. Громаду п. Богдан Коханський.

Під час бенкету виступала група молодих танцюристів, яка існує при школі св. Юра під проводом молодої панни Маріянни Грицкович. Виконали вони кілька народних танків, за що присутні винагородили їх оплесками. Студент п. Володимир Старосольський відспівав кілька пісень, витворивши веселий настрій та впровадивши молодих гостей у другу частину того вечора — забаву з танцями, яка під звуки музики „Темпо" продовжувалась до пізньої ночі.

Наталія Хоманчук

Заклик до кол. гімназистів у Ржевницях

У 45-ліття заснування Української Реальної Реформової Гімназії в Празі (Ржевницях - Модржанах) з метою видання пропам'ятної книги про 20-літнє існування і працю тієї єдиної у період між двома світовими війнами, еміграційної української гімназії — просимо усіх колишніх учнів тієї гімназії подати свої адреси Ініціятивній Групі. Рівночасно просимо кол. гімназистів та інтернатчиків подати відомі їм адреси тих друзів по клясі чи матуральному випуску, з якими вони мають листовий зв'язок. Після отримання адрес поділимось з вами ближчими інформаціями та міркуваннями відносно нашого пляну. Писати на адресу Gregor, Tkaczenko 8000 Munchen 45, Grohmannstr. 18 - 2. W. Germany

За Ініціятивну Групу: Володимир Маруняк, Григорій Ткаченко, Іван Жегус.

Роман Процик іменований другим в ЗСА Гетьманським Пластуном-Скобом

Філядельфія, Па. (О. Лий). — Кульмінаційною і найбільш врочистою точкою святочного пластового апелю на закінчення юнацького Свята Юрія-Весни Пластової Станиці у Філядельфії в дні 23-го червня ц. р. було іменування взірцевого юнака 1-го Куреня УПЮ ім. Ф. Черника в Філядельфії пл. скоба Романа Процика — гетьманським пластуном-скобом. Цей дотепер тільки другий пл. юнак на американській землі відзначений цим найвищим пластовим юнацьким ступенем. Першим, що здобув це відзначення, був гетьм. пластун-скоб Тарас Лончина з Дітройту.

Пластова Станиця у Філядельфії відбула своє цьогорічне юнацьке Свято-Юрія Весни в днях 20 і 21 червня в стейтовому лісі Елк Нек, недалеко Балтімору, з участю біля двісті пл. юнацтва, старшопластунства та пл. сеньйорату, в тому біля 50 пластових гостей із Балтімору. Таборові зайняття, теренові гри, вечірня ватра тощо відбулись першого дня згідно з устійненим пляном. В неділю, 21 червня, за спеціяльним дозволом Митрополичого Ординаріяту, відправив о. Вігук, сотрудник парохії о. Миколая у Філядельфії, польову Службу Божу для таборовиків.

Та зливний дощ із бурею перешкодив докінчити дальшу програму, так що закінчення Свята Весни відбулось під час апелю усіх учасників у вівторок, 23-го червня, на площі перед Пластовим Домом.

Першою врочистою точкою цього апелю було відчитання і вручення грамоти голови Головної Пластової Ради пл. сен. Юрія Старосольського з дня 15 червня 1970 р., якою, голова ГПРади, виконуючи за статутом прерогативи Начального Пластуна в часі вакансу цього посту, іменував — на внесок Станичної Старшини, перевірений і затверджений Крайовим Комендантом Пластунів, Крайовою Пластовою Старшиною і Головною Пластовою Булавою, — пл. скоба Романа Процика — гетьманським пластуном - с к о бом. Відчитав і вручив цю грамоту під час апелю член Крайової Пластової Ради пл. сен. Юрій Богачевський, а станичний пл. сен. Роман Левицький відчитав особистого гратуляційного листа голови ГПРади та передав дружні побажання від імені цілої станиці. Член Крайової Пластової Старшини, діловод преси і інформації, ред. Олександер Луцький побажав новоіменованому гетьманському пластунові-скобові дальше постійно змагати до вищих пластових і національних ідеалів а всі пластуни повітали його трикратним окликом :Слава!

В дальший частині апелю відчитано висліди точкувань і нагород та переведено ряд пластових відзначень і підвищень. Коменд‹ант›ом Свята Весни був пл. сен. Ст. Кушнір, бунчужним ст. пл. Олег Цюк.

Замість квітів на могилу судді Євгена Сельського

Щойно тепер довідуємося, що у Львові ще 11 червня 1969 року помер на 89 році життя довголітній львівський суддя, а в 1942 - 1944 рр. президент Цивільного окружного суду Євген Сельський, від наймолодших років активний в громаді, зокрема у харитативній ділянці. Ця сумна вістка нагадала шляхетну, скромну людину, невідому широким колам нашої громади. Був сином Юліяна Сельського, якого молодший брат, лікар Щасний Сельський, був відомим із своєї громадської і популярно - наукової діяльности, автором праць, присвячених гінекології, розробляв українську медичну термінологію, за що був обраний дійсним членом НТШ у Львові. Свою участь у робітничому русі і свої дружні зв'язки з Іваном Франком, Михайлом Павликом і Остапом Терлецьким відокрутував у 1877 році спільним з ними довгим ув'язненням.

При кінці першої світової війни, коли українське населення міст дошкульно відчувало недостатки і голод, Євген Сельський разом із своїми колегами - суддями дав ініціятиву для заснування допомогової організації „Українське крайове товариство охорони дітей і опіки над молоддю". Він був автором статута і виклопотав дозвіл державної адміністрації. На чолі централі став апеляційний суддя Модест Каратницький, а Сельський взяв на себе головування у львівській міській філії. Товариство відограли велику ролю в опіці над українською молоддю Львова, також у розбудженні національної свідомости мала нова на нашому ґрунті „Порадня матерей". Секція товариства „Комісія виховних осель і мандрівок молоді" (КВОММ) дала захист пластовій молоді після ліквідації владою в 1930 р. „Пластового уладу".

У 1924 році дав, також з колегами суддями, ініціятиву для заповнення ще однієї ділянки громадського життя — краєзнавства і туристики. Склав статут і виклопотав затвердження „Українського крайового краєзнавчо - туристичного т-ва „Плай", головою якого став суддя Станіслав Старосольський. Є. Сельський був членом управи, організатором товариського життя, прогулянок і доповідей, автором статтей про туристику й охорону природи. У спортових секціях „Плаю" знаходила притулок частина пластової молоді аж до 1937 року, коли львівське старосто припинило спортову діяльність і зліквідувало спортові секції товариства.

Дожив глибокого віку, і небагато залишилося людей, які пам'ятали б суддю Євгена Сельського у силі віку, невтомного у своїй праці, професійній і громадській. Заслужив Він на добру і теплу згадку громадянства.

Кость Паньківський

НЕ ТАКИЙ ЧОРТ СТРАШНИЙ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

тики ЛСД — це алькалоїд, продукований з ріжків жита, маріхуана — це вершки конопель жіночого роду („матірка"), гашиш — це концентрат маріхуани, кокаїна — це продукт листя з південноамериканської рослини „кока", і всі загальні ліки не мають нічого спільного з наркотиками. Наркотики, як сказано, продукуються з маку, хоч і тепер є деякі синтетичні, наприклад, „Демероль".

Можна б додати, що в українському назовництві вживається „морфін", „кодеїн", „героїн" і т. д., бо це русизми, а потрібно — морфіна морфій, кодеїна, героїна і т. д. Цього „чортика" в газеті вже проморгав мовний редактор, але, кажуть, він тепер на вакаціях, тож і цей гріх можна „Свободі" простити гарячою, літньою порою... В такий час кожному може поковзнутись нога, хоч і не варто домальовувати „чортятам" більші роги, як вони в дійсності існують.

Д-р М. Данилюк
Мінneaполіс, Мінн.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

САВА ПОПОВИЦКИЙ, член УНС Відд. 146 Т-ва Івана Франка в Дітройті, Міш., помер 26 червня 1970 р. на 74 р. ж. Нар. в Кліводи, Буковина, і став членом УНС в 1942 р. Полишив у смутку жінку Анастазію, ближчу і дальшу рідню. Похорон відбувся 29 червня 1970 р. на цвинтарі Олива гора в Дітройті, Міш.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ПЕТРО БУРАТИНСЬКИЙ, член УНС Відд. 454 Т-ва Т. Чупринки в Ст. Кетеринс, Канада, помер на 46 р. ж. Нар. в с. Косів, Україна, і став членом УНС в 1961 р. Полишив у смутку дружину Маріо, 2 доньки: Христину і Ольгу, 2 синів: Тараса і Михайла та родичів в Україні. Похорон відбувся 19 травня 1970 р. на цвинтарі Вікторія Лавн в Ст. Кетеринс, Канада.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Бережук, секр.

ГРИГОРІЙ ГАЛАЙКО, член УНС Відд. 174 — Пластовий в Дітройті, Міш., помер 19 червня 1970 р. на 58 р. ж. Став членом УНС в 1965 р. Полишив у смутку родину в Україні. Похорон відбувся 22 червня 1970 р. на цвинтарі Олива Гора в Дітройті, Міш.

Вічна Йому Пам'ять!

А. Слюсарчук, секр.

MICHAEL TERLECKYJ, член УНС Відд. 135 Б-ва св. Юрія в Smoke Rum, Pa., помер 7 червня 1970 р. на 82 р. ж. Став членом УНС в 1917 р. Полишив у смутку дочку Катерину. Похорон відбувся рі св. Марії в Ramey, Pa. рі св. Марії в Ramey, Pa.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

МИКОЛА МАСЮКЕВИЧ, член УНС Відд. 361 Т-ва Дністер в Ню Йорку, Н. Й., помер на 72 р. ж. Нар. в Райгороді, Україна, і став членом УНС в 1957 р. Полишив у смутку дружину Ольгу, сина Юрка і дочку Марту. Похорон відбувся 23 червня 1970 р. на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

В. Випиваний, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 18-го ЛИПНЯ 1970 р.

ПЛЕНФІЛД, Н. Дж. Місячні збори Т-ва І. Франка — 372 Відд. о год. 7:30 веч. в Ірос. Проситься прибути, вирівняти свої залеглості і відібрати дивідендові чеки. — П. Шилер.

ДІТРОЙТ, Міш. Місячні збори В-ва св. о. Миколая — 175 Відд. о год. 7-ій веч. в УНДомі при вул. Мартін. Проситься вирівняти вкладки і відібрати дивідендові чеки. — Управа.

НЕДІЛЯ, 19-го ЛИПНЯ 1970 р.

ПАТЕРСОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Т. Шевченка — 64 Відд. о год. 2-ій по пол. у Вінярського на 482 Мейн стр. Просимо чл. відібрати дивідендові чеки. — І. Бурдний, секр.

БРІДЖПОРТ, Конн. Збори Т-ва Укр. Січ — 59 Відд. о год. 2-ій по пол. в УНДомі, 500 Галлет вул. На зборах буде роздача дивідендових чеків. — Управа.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Піврічні збори Б-ва св. Йосафата — 217 Відд. о год. 2-ій по пол. в Укр.-Амер. Клюбі, Hudson Ave. На порядку: звіти Контрольної комісії, роздача дивідендових чеків і збирання членських вкладок. Проситься прибувати нових членів до Т-ва. — К. Шевчук, гол., Т. Кубарич, фін. секр., С. Мартинюк, кас., Р. Пристай, рек. секр.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 342 Відд. о год. 1:30 по пол. в клясі ч. 2 при церкві св. Димитрія. Проситься чл. вирівняти свої вкладки і відібрати свої дивіденди. — Секретар.

„РУНВІСТ" І „САМОБУТНЯ УКРАЇНА" ВИХОДЯТЬ У ВІННІПЕЗІ

Вінніпег. — Відділ „поширення рунвізму при Головному Столі" — Об'єднання синів і дочок України, ОСІДУ, під керівництвом п. Лева Силенка-Орлигори видає фотодруком 4-сторінковий журнал-місячник „Рунвіст" і це ж ОСІДУ видає 4-сторінковий журнал - місячник „Самобутня Україна", також фотоспособом. У обох виданнях пропонуються відвернення українців від сучасних українських християнських церков усіх віровизнань і повернення їх до „Рідної Української Національної Віри" — Рунвізму, з визнаванням поганських Стрибога, Даждбога, Велеса та ін. Повідомлено, що ОСІДУ провадить збірку на придбання земельної посілости „Оріяна" для створення „Інституту Рунвізму".

ТАРЗАН, Ч. 6399 Батузі пізнали Тарзана

Тарзан приготовляється оборонити Наомі до кінця... Я занюхую не м'ясо лева! Я занюхую чоловіка! Гей, Батузі! Не націлюйтеся списами проти Тарзана! До біса, це Тарзан! Коли б ти не промовив мовою батузів, то списи батузів були б уже тепер у тобі! Ному Тарзан скривається в траві?